

Co můžeme udělat s ponorkou Kursk K-141?

Marcel Potužák

Obr.1. Norští potápěči při průzkumu zadního nouzového výlezu

Bohužel jsme museli přijmout tragicky fakt, že na palubě potopeného Kursku nikdo nepřežil. Vystává však nerudovská otázka Kam s ním? Co udělat s ponorkou a jejími dvěma reaktory? Ruský zástupce ministerského předsedy Ilja Klebanov, požádal v souvislosti tragické události o mezinárodní pomoc při vyzdvižení vraku ponorky. S rozhodnutím je však potřeba posečkat dokud nebudou známy všechny vyčerpávající odpovědi a stanovena rizika jednotlivých alternativ přicházejících v úvahu.

Kursk leží na dně Barentsova moře v hloubce okolo 108 metrů, severovýchodně od Murmaňska-nejseverněji položeného nezamrzajícího přístavu na světě. Na dně moře, které je jak pro Rusko, tak pro

skandinávské státy velice zajímavou rybářskou oblastí. Několik desítek kilometrů na západ leží vyhlášená rybářská pole známé jako Kildinské mělčiny.

Reaktorová sekce ponorky je pravděpodobně zaplavená vodou. Tento fakt naznačuje prvotní průzkum pláště a deváté komory ponorky provedený norskými hlubinnými potápěči, kteří použili při sestupu do těchto hloubek velmi zajímavou metodu, tzv. „saturovaného potápění“ (tato metoda by si sama zasloužila podrobnější popis, nicméně není předmětem tohoto článku a tak se jí dále věnovat nebudu). Uvažovaný vnitřní výbuch(y?) ať již čehokoli (levná cvičná torpéda se směsí paliva a peroxidu vodíku?) a následné potopení ponorky do hloubky s tlakem 11 atmosfér pravděpodobně poškodily vnitřní přepážky a bariéry mezi mořskou vodou a radioaktivním

materiálem v oblasti reaktorů. Až doposud však nejsou známy podrobnosti o rozsahu poškození uvnitř reaktorového oddělení. Toto oddělení je na Kursku umístěno za věží ponorky, která dle záběrů pořízených

Obr.2. Schématický náčrt ponorky třídy Oskar II. z vraku, nese též silné známky poškození. Exploze, která zasáhla Kursk, velmi pravděpodobně mohla způsobit rozsáhlé škody na reaktoru, například tím, že poškodila chladicí potrubí prvního okruhu reaktoru, nebo další důležité reaktorového zařízení.

Vyčerpávající analýzy vraku ponorky a stanovení míry rizika může trvat měsíce. Vzhledem k postupu oficiálních představitelů Ruska při průběhu vlastní „záchrané“ operace, presentování zavádějících faktů a snaze udržet informace s nálepkou tajné, je všeobecně doporučováno, při stanovování rizik sanace vraku Kurska, mezinárodní spolupráce expertů a civilních institucí v Rusku.

Lidé již bohužel nějakou tu zkušenost nasbíraly. Předpokládá se od roku 1961 při incidentech na jaderných ponorkách zahynulo nejméně 507 lidí (oběti z Kurska nezapočítány). Do dnešních dnů leží na různých místech po celém světě celkem sedm potopených jaderných ponorek. Dvě z nich *USS Thrasher* a *USS Scorpion*

Obr.3. Kursk v květnu tohoto roku na neznámém místě patřily USA a pět Sovětskému Svazu/Rusku (K-8, K219, K-278-Komsomolec, K-27, a třída Oskar II. K-141-Kursk). Zajímavostí může být, že K-27, ležící na dně Karského moře byl zatopen záměrně. Neboť jeho poškození při incidentu na jaderném reaktoru v roce 1968 bylo takového rozsahu, že oprava by byla nemožná a rozebrání neuvěřitelně drahé. V roce 1981 bylo proto rozhodnuto o potopení celé ponorky na dno Karského moře.

Co udělat s Kurskem? Existují dvě hlavní oblasti možností:

Vyzdvižení Kurska ze dna moře, nebo

Ponechání Kurska na mořském dně.

Obě varianty přinášejí několik možností postupu. Každá má své úskalí a každá si vyžádá nějaký čas pro řešení. Jisté je dnes však jedno, nebude to levná záležitost.

M.P.